

Spoločné Vyhlásenie CED a EDSA

Bezpečné a efektívne vzdelávanie zubných lekárov počas pandémie COVID-19

I. ÚVOD

Rada európskych zubných lekárov (CED) je európske neziskové združenie, ktoré zastupuje viac ako 340 000 zubných lekárov z celej Európy. Združenie bolo založené v roku 1961 a v súčasnosti je zložené z 33 národných združení zubných lekárov z 31 európskych krajín.

Od začiatku pandémie COVID-19 čelilo európske zubné lekárstvo rade výziev, ktoré ovplyvňovali odborníkov v oblasti ústneho zdravia, poskytovania starostlivosti o pacienta, zubné ordinácie, vzdelávanie študentov zubného lekárstva a výskum.

Pravidelné a adekvátne vzdelanie a prax je kľúčovým bodom v príprave budúceho zubného lekára na poskytovanie bezpečnej a kvalitnej starostlivosti o ústnu dutinu európskej populácie. Hlavným cieľom je mať, kvalifikovaného a plne kompetentného zubného lekára s praktickými skúsenosťami, ktorý bude využívať najnovšiu a najvhodnejšiu technológiu v prístupe založenom na dôkazoch¹.

Týmto vyhlásením má CED za cieľ zvýšiť povedomie o prerušovanom vzdelávaní zubného lekárstva spôsobenom pretrvávajúcou krízou v oblasti verejného zdravia a navrhnúť opatrenia, ktoré je potrebné prijať na zabezpečenie vzdelania budúcich zubných lekárov.

II – VÝZVY VO VZDELÁVANÍ ZUBNÝCH LEKÁROV

Pandémia COVID - 19 mala okamžitý dopad na vzdelávanie študentov zubného lekárstva. Od marca 2020 väčšina európskych vzdelávacích inštitúcií zatvorila svoje výučbové kliniky a presunula didaktické vzdelávanie do virtuálneho prostredia v súlade s národnými opatreniami zameranými na zníženie rizika šírenia infekcie v zariadeniach poskytovateľov zubnej starostlivosti². Didaktické kurzy, telekonferencie, virtuálne prednášky, skupinové diskusie, prezentácie, praktické workshopy a semináre prešli na online výučbu, zatiaľ čo starostlivosť o pacientov bola pozastavená alebo obmedzená

na urgentné ošetrovanie zubov.

Potreba náhlej zmeny sa pre mnohých ukázala ako náročná. Učitelia a študenti sa museli rýchlo prispôbiť online výučbe a prechodu na video konzultácie praktického zubného lekárstva, aby sa minimalizovalo prerušenie procesu výučby. Triedenie pacientov podľa urgentnosti ošetrovania navyše znížilo potrebu osobných návštev u lekára a zmiernilo riziká prenosu chorôb. Študentom však bola pozastavená podstatná časť vzdelania - poskytovanie klinickej zubnej starostlivosti.

Univerzity zubného lekárstva (alebo akademické inštitúcie) v súčasnosti čelia mnohým výzvam - od otázky kedy pokračovať v klinických činnostiach, až po problematiku - ako zaistiť bezpečnosť personálu a študentov. Najdôležitejšie je zabezpečiť kontinuitu klinického vzdelávania. Napriek úsiliu zubných pedagógov o vypracovanie online učebných osnov a dodržiavanie prísnych predpisov a požiadaviek pre vysokoškolských a postgraduálnych študentov, zostáva naďalej veľa výziev.

Pre študentov, ktorí žijú v rôznych časových pásmach alebo sa musia starať o členov rodiny, môže byť účasť na kurzoch a skúškach zložitá. Predklinické simulačné činnosti sú navyše ťažko uskutočniteľné v online formáte a v mnohých inštitúciách boli pozastavené³. Rovnako dôležité je, že študenti sú vystavení zvýšenému riziku psychických problémov, ako je úzkosť a depresia vyvolaná obavami z ich návratu do školy, akademickými výkonmi a finančnou situáciou⁴.

Keď sa starostlivosť o pacienta zastaví, hlavnými obavami akademických inštitúcií je neistota, či absolventi budú dostatočne kompetentní a uspokojia klinické požiadavky kladené akreditačnými orgánmi, ako aj pripravenosť budúcich odborníkov poskytovať zubnú starostlivosť v ére po COVID.

III - CESTA ZUBNÉHO VZDELÁVANIA

V tomto zmysle a za účelom splnenia svojich úloh by mali európske inštitúcie zubného vzdelávania investovať do vhodných infraštruktúr pre online výučbu, ktoré umožnia primeranú kvalitu online výučby a zároveň využívať silu informačných technológií na výučbu.

Je tiež potrebné zabezpečiť kontinuitu klinického vzdelávania a zaistiť bezpečnosť personálu, študentov a pacientov. Na dosiahnutie tohto účelu bude možno potrebné upraviť učebné osnovy, mali by sa implementovať metódy hodnotenia na identifikáciu kľúčových oblastí klinickej práce, v ktorých je potrebná väčšia podpora a mali by sa brať do úvahy návody, ktoré zabezpečia pokrok v priebehu súčasného alebo nasledujúcich rokov v oblasti praxe.

Keď sa v dôsledku pandémie objavia nové výzvy, mala by sa študentom poskytnúť podpora (finančná, inštruktážna, poradenská atď.), ktorá by im umožnila získať alebo rozvíjať lepšie zručnosti v oblasti digitálneho zdravia / telemedicíny, komunikácie, odolnosti a duševnej pohody, právneho poradenstva a verejného zdravia. Univerzity by mali podporovať medziprofesné vzdelávanie a nadväzovať kontakty s inými inštitúciami prostredníctvom vhodnej platformy na zdieľanie skúseností a najlepších postupov.

Rovnako dôležité je reštrukturalizovať formáty vyšetrenia, prispôbiť sa súčasnej realite a spoľahlivo a presne hodnotiť klinické zručnosti, s osobitným zameraním na hodnotenie klinického úsudku a rozhodovanie.

IV – STANOVISKO CED

CED je presvedčená, že európske akademické inštitúcie a komunita vzdelávania zubných

lekárov musia spolupracovať na zabezpečení bezpečného a prívetivého vzdelávacieho a pracovného prostredia pre všetkých členov našej komunity v tomto náročnom období. Preto by sa malo brať do úvahy toto:

- Európske inštitúcie pre vzdelávanie zubných lekárov musia prispôbiť svoje učebné osnovy aktuálnym problémom a vytvoriť jasné pokyny, pričom musia zabezpečiť vysoko kvalitnú a zodpovedajúcu klinickú výučbu.
- Je potrebné nájsť rovnováhu medzi osobnou výučbou (nevyhnutnou pre rozvoj klinických schopností a kompetencií študentov) a online (bezpečnejšou) výučbou.
- Bez ohľadu na vzdelávanie online, hybridné alebo osobné, musia inštitúcie zubného vzdelávania definovať súbor minimálnych požiadaviek, ktoré musia študenti splniť, aby sa zabezpečilo adekvátne európske vzdelávanie zubných lekárov.

¹ CED Resolution on Profile of the Dentist of the Future <https://cedentists.eu/component/attachments/attachments.html?id=3051>

² Quinn B, Field J, Gorter R, et al. COVID-19: The immediate response of european academic dental institutions and future implications for dental education. *J Dent Educ.* 2020; 00:1–4.

³ Meng L, Hua F, Bian Z. Coronavirus disease 2019 (COVID-19): emerging and future challenges for dental and oral medicine. *J Dent Res.* 2020; 99(5): 481- 487.

⁴ Vergara-Buenaventura A, Chavez-Tuñon M, Castro-Ruiz, C. The Mental Health Consequences of CoronavirusDisease 2019 Pandemic in Dentistry. *Disaster Med Public Health Prep.*2020; 1-4.

